

KREMESSOVA UURINGURUUM

GEOLOOGILISE UURINGU LOA TAOTLUSE

SELETUSKIRI

1. Uuringu eesmärk ja uuringuruumi asukoha valiku põhjendus

Käesolevaga taotleb Marina Minerals OÜ (registrikood: 11349875) geoloogilise uuringu luba Võru maakonnas Setomaa vallas Kremessova külas Kremessova uuringuruumi teenindusalal. Teenindusala pindala on 2,17 ha.

Tegemist on geoloogiliselt vähe uuritud alaga. Lähiumbruses puuduvad ehitusmaavarade maardlad. Lähedal asub Värska alevik (ca 2,5 km lõuna pool), mis on antud piirkonnas potentsiaalne ehitusmaavarade tarbija. Taotletav tegevus annaks riigile maavarade uuringu seisukohast olulist informatsiooni, mistõttu uurimistöö tegemine ei ole vastuolus riigi huvidega.

Eelnenust tulenevalt on kavandatava geoloogilise uuringu eesmärgiks täpsustada uuringuruumis esineva maavara lasumustingimusi, kvaliteeti ja kogust. Kui geoloogilise uuringu tulemusel kinnitatakse alal maavara aktiivne tarbevaru, soovib arendaja taotleda sinna kaevandamisõigust.

2. Uuringuruumi ja selle lähiumbruse kirjeldus

Taotletava Kremessova uuringuruumi teenindusala pindalaga 2,17 ha asub Võru maakonnas Setomaa vallas Kremessova külas katastriüksusel Karjääri (tunnus: 93401:001:0325), mis kuulub Setomaa Vallavalitsusele. Taotlusele on lisatud maaomaniku nõusolek.

Taotletav ala külgneb põhja suunast katastriüksusega Mäeviiri (tunnus: 93401:002:0342), idast Elektrilevi OÜ-le kuuluvate 1-20 kv elektriõhuliinide Sanatooriumi:VQS (vid kood: K228426497) ja Velna:VQS (vid kood: K228426537) kaitsevöönditega. Taotletaval alal kaitsevöönditega kattumist ei ole. Teisele poole elektriliine jääb Suursuu raba. Lõunast külgneb taotletav ala katastriüksusega Sillaste (tunnus: 93401:002:0270) ning läänest katastriüksustega Mäeotsa (tunnus: 93401:002:0179) ja Laanetalo (tunnus: 93401:002:0341). Lähim maardla (Värska järvemudamaardla, registrikaardi nr 229) jääb taotletavast alast ca 900 m kaugusele lääne poole.

Tegemist on metsastunud endise kaeve-alaga (kaevandamise jäljed pinnavormis), mille absoluutkõrgused on ca 33...46 m vahemikus. Keskkonnaagentuuri ruumiantmete teenuse (KRATT) andmetel jääb taotletavast alast ca 40 m kaugusele ida poole Natura elupaik (id: -1071445083). Täpsemad andmed elupaiga kohta puuduvad (nt Maa-ameti geoportaali Looduskaitse kaardirakenduses ei ole antud ala näidatud). Uuringuga ei mõjutata elupaika. Lähimad majapidamised jäävad taotletavast alast ca 100 m (Mäeviiri) ja 380 m (Adra) kaugusele põhja suunda. Taotletavale alale ei jää looduskaitselisi-, muinsuskaitselisi- ega tehnorajatistest tulenevaid kitsendusi.

3. Andmed varasemate uuringute kohta

Taotletava uuringuruumi geoloogilise ehituse kohta täpsemad andmed puuduvad. Varasemaid geoloogilisi uuringuid, mis puudutaks käsitletavat ala, teada ei ole. Maa-ameti 1:50 000 geoloogilise baaskaardi rakenduse järgi jäävad lähimad puurkaevud ca 450 m kaugusele ida poole. Veka (<https://veka.keskkonnainfo.ee>) andmetel on tegemist puurkaevudega olmevee saamiseks (PK_56238) ja mineraalvee saamiseks (PK_56675). Puurkaevude ülemises läbilõikes on kirjeldatud liiva esinemist, kihipaksusega 8 m. Taotletavast alast ca 650 m kaugusel lääne pool on teostatud 2004. a ehitusgeoloogiline uuring¹, mille andmetel esines alal 2,0-4,1 m paksune kollakaspruun peenliiv. Maa-ameti 1:50 000 geoloogilise baaskaardi järgi on alal pinnakatte paksus ca 10 m.

4. Uuritava maavara kvaliteedinäitajad, lasumistingimuste ülevaade ja eeldatavate kasutusvaldkondade loetelu

Taotletava uuringuruumi piires on valdavalt ühtlane reljeef, kuid Maa-ameti reljeefikaardilt nähtub, et ala ida- ja põhjaosas on ca 0,8 ha suurune ebatasase põhjaga süvend, mis on inimtekkelise päritoluga. Süvendi põhja ja ümbritseva maapinna kõrguste vahe ulatub ca 12 meetrini. Tegemist on tõenäoliselt kunagise materjali võtu kohaga, mis omakorda annab alust arvata, et alal võib levida ehitusmaavarana (liiv, kruus) kasutatavat materjali. Eeldatavad maavara lasumistingimused on pigem lihtsad.

Keskkonnaministri 17.12.2018 määruse nr 52 „Üldgeoloogilise uurimistöö ning maavara geoloogilise uuringu kord ja nõuded ning nõuded fosforiidi, metallitoorme, põlevkivi, aluskorra ehituskivi, järvelubja, järvemuda, meremuda, kruusa, liiva, lubjakivi, dolokivi, savi ja turba omaduste kohta maavarana arvelevõtmiseks“ (edaspidi *määrus nr 52*) kohaselt on liiva ja kruusa kasutusala määramise nõuded järgmised:

- Ehitusliiv – osakesi läbimõõduga alla 0,063 millimeetri ei tohi olla üle 5% ning osakesi läbimõõduga üle 31,5 millimeetri peab olema alla 35%;
- Ehituskruus – osakesi läbimõõduga üle 31,5 millimeetri ei tohi olla alla 35% ning osakesi läbimõõduga alla 0,063 millimeetri ei tohi olla üle 12%. Samuti peab purunemiskindluse kategooria Los Angelese katsel olema 35 või väiksem.
- Täiteliiv ja täitekruus on setend, mis ei vasta eelnevalt toodud nõuetele.

Ehitusliiva ja ehituskruusa saab kasutada taristuehituses ja üldehitustöödel. Madalama kvaliteediga maavara saab kasutada erinevate mullete jt objektide ehitamisel täitematerjalina.

Arvestades kasuliku kihi paksuseks keskmiselt 5 m on taotletava uuringuruumi 2,17 ha suuruse teenindusala piires hinnanguline maavara kogus ca 109 tuh m³.

5. Geoloogilise uuringu kirjeldus

Geoloogilise uuringu tegemisel lähtutakse määrusest nr 52. Töid planeeritakse mahus, mis võimaldavad selgitada uuringuruumi piires maavara levikut, kasuliku kihi paksust, materjali kvaliteeti ja kaevandamistingimusi, mis võimaldaksid hinnata maavara kogust aktiivse tarbevaruna, et hiljem taotleda sellele alale maavara kaevandamiseks keskkonnaluba.

¹ 2004. Värskas veekeskuse ehitusgeoloogiline uuring. AS Maves, töö nr 4158, EGF 29671

Geoloogiline uuring viiakse läbi ekskavaatoriga rajatud kaevandite teel. Juhuks kui kõrge veetaseme tõttu ei ole ekskavaatoriga rajatud kaevanditest võimalik saada piisavalt andmeid (kaevandid vajuvad sissetungiva vee tõttu kinni) või kui kaevanditega ei ulatuta kasuliku kihi lamamini, on planeeritud uuringuruumi ka puuraugud (nn tigupuurimisega). Uuringupunktide (kaevand/puurauk) omavaheline kauguseks planeeritakse kuni 100 m. Alale planeeritakse rajada kokku kuni 15 uuringupunkti, sh arvestatakse 7 uuringupunkti varuks, kui tekib vajadus täpsustada keerulisemat geoloogilist ehitust. Eeldatav kasuliku kihi paksus on alal keskmiselt 5 m, kuna aga varasemaid detailsemaid andmeid ei ole ja saaks täpsemat infot ka lamami materjali kohta on uurimissügavuseks planeeritud kuni 12 m. Uuringupunktide suudmete kõrgused mõõdetakse, uuringupunktis avatud lasund kirjeldatakse, lasundi materjalist võetakse proovid granulomeetrilise koostise määramiseks ning füüsikalise-mehaanilisteks katseteks, mõõdetakse kaevandisse ilmuva vee tase. Peale kirjeldatud tegevusi uuringupunkt suletakse sealt väljatõstetud materjaliga ning uuringupunkti ümbrus tasandatakse. Uuringuruumi teenindusala ja seda ümbritseva 40 m laiuse maa-ala kohta koostatakse mõõdistamise alusel topograafiline plaan. Lasundi materjalist võetud proovid viiakse katsetamiseks akrediteeritud täitematerjali laborisse. Kaevandamisväärse maavara lasundi ja määruse nr 52 nõuetele vastava materjali olemasolul koostatakse aruanne, mis esitatakse keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötlejale maavara arvele võtmiseks.

6. Andmed võimalike keskkonnanäringute ja kaevandamisjätmete kohta

Geoloogilise uuringuga keskkonnale olulist negatiivset mõju ei kaasne. Geoloogilise uuringu teostamisel järgitakse kõiki keskkonnakaitse ja ohutustehnika nõudeid. Kasutatakse korras tehnikat, mis on läbinud perioodilise tehnilise ülevaatuse. Töötamisel ei kasutata keskkonda reostavaid materjale ning uuringuga ei reostata põhjaveid ega tekitata normatiive ületavat müra või tolmu. Uuringuruumi teenindusala piiresse ei jää looduskaitse ega Natura 2000 võrgustiku alasid ning uuringutega nendele mõju ei kaasne. Geoloogilised välitööd toimuvad lühiajaliselt ja kõik uuringupunktid likvideeritakse koheselt pärast uuringupunktide kirjeldamist ja proovide võtmist. Uuringupunkti asukohas maapind silutakse. Uuringupunktide likvideerimise kohta koostatakse vastavasisuline likvideerimise akt, mis allkirjastatakse uuringu teostaja, uuringuloa valdaja ja maaomanike poolt ning kooskõlastatakse seejärel Keskkonnaametiga.

Vastavalt maapõueseaduse § 28 lõikele 5 tuleb uuringuloa taotlusele lisada kaevandamisjättekava juhul, kui geoloogilise uuringu käigus tekib kaevandamisjätmeid ning jäätmeladustuskoht ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. Jäätmeseaduse alusel käsitletakse kaevandamisjätmetena muuhulgas maavarade uuringute töö (sh proovivõtmine, koondproovi võtmine, puurimine ja kaevamine) tulemusena tekkivaid jätmeid. Geoloogilise uuringu käigus ei teki kaevandamisjätmeid, kuna uuringupunktidest väljatõstetud materjal kasutatakse peale geoloogilise läbilõike kirjeldamist ja proovide võtmist täielikult uuringupunktide likvideerimiseks. Maapõu ning maapind taastatakse võimalikult täpselt uuringueelsele seisundile. Jäätmeseaduse § 7¹ lõike 4 alusel sätestatud kaevandamisjätmetega tehtavaid toiminguid reguleerivad sätteid ei kohaldata muuhulgas maavara uuringute töö tulemusena tekkinud jätmete käitlemisele, kui need jätmed ei teki otseselt nimetatud toimingute tulemusena. Selliseid jätmeid ei käsitleta

kaevandamisjäätmelena ning nende suhtes kohaldatakse üldisi jäätmehoolduse nõudeid. Geoloogilise uuringu läbiviimiseks puudub vajadus ka Jäätmeseaduse § 35² sätestatud jäätmeoidla rajamiseks. Geoloogilise uuringuga Kremessova uuringuruumis ei teki Jäätmeseaduse § 2 lg 1, 2 mõistes jäätmeid.

7. Tööde ajakava

Käesolev tööde ajakava on orienteeruv ning võib ettenägematutel põhjustel muutuda. Tööde ajakava on kokku 15 kuud ja see koosneb järgnevatest töödest:

1. Ettevalmistumine välitöödeks: 1 kuu;
2. Välitööd (uuringupunktide rajamine, proovide võtmine, topograafiline mõõdistamine): 1 kuu;
3. Välimaterjalide ja proovide korrastamine: 2 kuud;
4. Laboratoorsed tööd: 2 kuud;
5. Uringuaruande koostamine: 2 kuud;
6. Uringuaruande kinnitamine keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötleja poolt (Maa-amet): 2 kuud;
7. Talveperioodil võib tekkida välitööde seisak: 5 kuud.

Seletuskiri koostatud:

31.01.2023

Seletuskirja koostaja:

Kaupo Rõivasepp

(allkirjastatud digitaalselt)

OÜ J.Viru Markšeideribüroo